

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.17, juni 2021

Indledningen er redigeret af Jon Tafdrup og Krista Stinne Greve Rasmussen
Tilsyn ved prof. dr.theol. h.c. Niels Jørgen Cappelørn

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med
punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til

“Dansk Seier-Sang. April 1848”

ved Steen Tullberg

Indhold

- 1 Anledning
- 2 Baggrund
- 3 Indhold
- 4 Efterspil
- 5 Anvendt litteratur

1 Anledning

“Dansk Seier-Sang. April 1848” udkom både som selvstændigt tryk omkring den 17. april 1848 og kort efter, den 26. april, i første årgangs sjette hæfte af Grundtvigs tidsskrift *Danskeren*. Grundtvig havde udsendt første hæfte af dette tidsskrift den 22. marts 1848, samme dag som den første regering efter enevældens afskaffelse blev dannet.

I *Danskeren* udtrykte Grundtvig løbende centrale dele af sit samfundssyn, men tidsskriftet rummede samtidig hans umiddelbare reaktion på de begivenheder, som Første Slesvigske Krig eller Treårskrigen (1848-1850) afkrævede alle i landet en stillingtagen til (jf. Lundgreen-Nielsen 1998, s. 137-139). “Dansk Seier-Sang. April 1848” er således skrevet som reaktion på underretningen om slaget ved Bov den 9. april 1848. Se også [indledningen](#) til *Om Blokeringen af alle de Preussiske Havne og Den Tydske Flaade*.

2 Baggrund

Slaget ved Bov var krigens første kamphandling. Baggrunden var den nationale konflikt mellem dansk og tysk, der var brudt ud i lys lue i hertugdømmerne Slesvig og Holsten bl.a. under indtryk af februarrevolutionerne i Europa og regeringsskiftet i København. Konflikten havde ført til dannelsen af en provisorisk slesvig-holstensk regering den 24. marts, der krævede demokratisering af hertugdømmerne og forening med Tyskland. Samme dag blev fæstningen i Rendsborg overtaget ved et kup af Prinsen af Nør, og denne begivenhed fik konflikten til at bryde ud i en borgerkrig.

Den provisoriske regering ønskede at vinde befolkningens tilslutning til oprøret, og i slutningen af marts marcherede den slesvig-holstenske hær nordpå med omkring 6000 mand under kommando af prinsens stedfortræder, oberst Krohn. Om formiddagen den 9. april ved landsbyen Bov nord for Flensborg angreb de talmæssigt overlegne danske styrker (ca. 11.000 mand) slesvig-holstenerne. Slaget endte med dansk sejr; slesvig-holstenerne mistede 16 % af deres styrke, mens de danske tab blot var ca. 1 % (jf. Frantzen 1998, s. 160-162).

3 Indhold

Grundtvig forfattede faktisk hele to digte som reaktion på slaget ved Bov. Foruden "Dansk Seier-Sang" trykte han i *Danskeren*, nr. 5 fra 19. april, "Slesvig-Dansk Minde-Sang" (Grundtvig 1848, s. 79 f.). I dette digt udtrykker Grundtvig tro på, at selv på afgrundens rand er der håb, og han griber tilbage til sagnet fra Saxo (4. bog) om den gamle blinde kong Vermunds søn Uffe hin Spage, der med held overvandt to saksere ved Ejderen og dermed reddede Danmark fra tyskerne.

I "Dansk Seier-Sang" er kampånden og sejrbegejstringen bragt mere direkte og triumferende til udtryk. Han kombinerer her elementer fra den nordiske mytologi ("Tordner i Sky / Sving din Hammer med Gny!") og våbenskjoldsmetaforik ("Hjerternes Soel" og "Nordiske Løver") med omkvædet "For *Danmark og Freden* vi kæmpe" (strofe 1-5). At de "gamle Søhaner", dvs. søheltene, påberåbes i digtet (strofe 1 og 7) kan godt overraske, da slaget ved Bov ikke var noget søslag, men det refererer muligvis til, at slesvig-holstenerne under deres tilbagetog blev beskudt af danske krigsskibe fra Flensborg Fjord.

Grundtvig mobiliserer også det danske landskab i sin begejstring over, at det tyske åg omsider er overvundet, men det er ikke det sønderjyske landskab, der tages i ed. Derimod er der henvisninger til lokaliteter ved Møns Klint, således Dronningestolen og Maglevand (strofe 1 og 7), som er hhv. det højeste punkt på klinten og det vand, der løber ned ad klintens sider. I Grundtvigs symbolsprog var klinten på en gang Danmarks naturlige trone, et sæde for Freia og Danmarks dronning samt en stivnet paradisbølge (Toldberg 1950, s. 165). Den var dermed i Grundtvigs øjne et synligt udtryk for alt, hvad der var sandt dansk, og de "Maglevands Svaner", der opfordres til at synge i strofe 1 og 7, må være skjaldene, der således også har deres rolle at spille i den danske krigslykke. Svanen er tillige et kristeligt symbol, se Toldberg 1950, s. 175 f.

4 Efterspil

I digtets lille efterskrift udtaler Grundtvig et ønske om, at “En af vore *Syngemestere*” vil forfatte en melodi til digtet, så det kan synges. Ifølge *Bibliografien* kom en sådan da også hurtigt. Den var komponeret af “V.M.”, som formentlig er identisk med studenten Valdemar Müller, der i tidsskriftet *Brage og Idun*, bind 1, hefte 2 (1839) havde sat melodi til Grundtvigs “Moders Navn er en himmelsk Lyd”. Samme år komponerede nordmanden L.M. Lindemann desuden en melodi til “Dansk Seiersang” (*Bibliografien*, bind 2, s. 330, og bind 4, s. 80).

5 Anvendt litteratur

- *Bibliografien*, se Johansen, Steen (1948-1954).
- Frantzen, Ole L. (1998) “Den tapre landsoldat – Den danske hær og flåde i krigen 1848 og 1849” i *1848 – det mærkelige år*, Claus Bjørn red. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1848) *Danskeren*, bind 1. København.
- Johansen, Steen (1948-1954) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1-4. København.
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (1998) “Løven i buret. Grundtvig i 1848” i *1848 – det mærkelige år*, Claus Bjørn red. København.
- Toldberg, Helge (1950) *Grundtvigs symbolverden*. København.